

Parteid ja programmid.

Kas peame inimese üle ta sõnade järele otsustama? Ei ialgi! Ka parteidega en lugu niisama. Mis on õieti üks programm? Tüüli paberit, mis tihtigi tegudest „kangel ära“ on. Tagurkised ja „parajusmeelsed“ parteid on sunnitud oma programmis rohkem lubama, kui nad ise täide saata tahavad. Sest tööpoolest, kui näituseks Eduerakond lausa välja ütles, et ta üleüldise walimise õiguse vastu on, kes toetaks siis teda?

Programmisse võib kõik üles panna, mis aga tarwis. Programm ei takista kudagi. Näituseks — Eduerakond. Me mäletame, et ta käte ja jalga dega üleüldise, otsekohese, ühetaolise ja salajase walimise-õiguse vastu oli. Ta on seda südames ka nüüdki. Ülleme, et kufagil üleüldise jne. walimise-õiguse andmine otustamisel on. Eduerakond võib kõige suurema rahuga heale vastu anda, seletades, et üleüldine walimise-õigus ainult „kange tulewiku püüd“ on, — praegu aga „olud ei luba“ jne., — sõnu wabanduseks on küll ja küll olemas.

Teiseks ei seisagi asi nii suurel mõõdul programmis, kui taktikas (õidtluse-wiis). Programmis wiidwad ilusad nõudmised olla, aga mis kasu sest on, kui nende eest niisuguste abinõudega wõideldakse, milledega neid ialgi kätte ei saa. Mis kasu sest on, et kadettide programmis wäga palju ilusaid nõudmisi on, kui nad täisõiguslise Usutawa Rahwasaadikute kogu eest ei wõitle, kui nad tsaari walituse käest neid uuendusi ootawad! Mis kasu on nende ilusatest sõnadest?

Petrantewitsch, Roditschew ja teised kodanlised kõnemehed pidaswad Riigivolikogus nii ähwardawaid ja „runaseid“ kõnesid, et meie magushapud „Wirusafel“ nende kõnede lugemise juures alati silmad tirkusiwad. Ta nimetas neid koguni „kõige kuldsemateks meesteks“ Wenenemaal, „kõige suuremateks wabaduse-wõitlejateks (1)“ jne. Kuid seal, kus midagi otustada oli, kus midagi teha tuli, seal tegiwad need sõna-kangelased risti oma sõnade vastu. Wõtame, näit., Pariisi lehekese „Õiguse“. Waadake kui weriseid sõnu ta algusest lõpuni täis on! Kuid mõelge nende sõnade tuuma sisse ja te näete, et seal aina suur pudru ja sodi sees on, mis tööliste klassi arusaamist täitsa tumestab.

Seega — mitte sõnades, mitte programmides ei seisja asi, waid tegudes. Urge otustage ialgi paljalt programmi järele.

Andrei.

Riigivolikogu mälestuseks. 2

Teiseks saawad Riigivolikogus mitmesuguste klasside ja parteide wahelised wõitlused awalikuks tulema, mis jällegi terwele rahwale paistawad. Ja iga Rw. partei ümber saab see klass ifka rohkem ja rohkem kokku kogunema, mille kasude kaitsja see partei on. Nii saab Rw. rahwast poliitikalisele nii suurel mõõdul kaswatama, kui seda ükski kõige tugewam revolutsiooniline partei ialgi teha suudaks. Ja seda ongi kõige enam tarwis, et rahwas poliitikalisele ifka enam küpsemale saaks, sest otustaw lahing on weel ees, ja mida lähedamate ridadena rahwas sellesse wõitlusesse astub, seda wähem walu- ja were-rikas saab see wõitlus olema.

Edasi. Riigivolikogus saawad küll kadetid (wahameelsed kodanlased, konstitutsion-demokratlased) walitsema, kes ihust ja hingest püüawad, et revolutsion lõpeks, kes wõimalust otsiwad walitusega rahwa selja taga kokku leppida. Me teame et see neil korda ei lähe. Kuid me ei pea kaja riipes hoidma. Me peame just selle hooletsema, et see neil korda ei läheks. Kudas seda aga teha? Me peame wäljaspool Riigivolikogu tugewa seltskondlise arwamise looma, mis terawasti kõigi Rw. sammude järele walwab ja alati, kui Rw. mõne häbitawa sammu astub, kareda arwustusega ette astub. Me peame, ühe sõnaga, presji looma, mis Rw. ifka pahemale

ja pahemale poole tõukab, me peame selgesti Rw. ette käsimuse üles seadma: kas rahwaga wõi rahwa vastu?

Kui me kõige seda teeme, kui me kõigi neid kasulisi külgeid, mis wo. kogul on, ära tarwitada oskame, siis muutub seesama Rw. mida walitus revolutsioni vastu wõitlemiseks kokku kutkus, wägewaks sõjariistaks revolutsioni käes. Nii seletasiwad need seltsimehed, kes Rw. karkotti õigeks ei tunnistanud. Elu näitas, et nad õieti olwad otustanud. Nüüd ei wõi k.egi salata, et Rw. revolutsioni sugugi ei waigistanud, waid selle vastu, kõige laiemate rahwa- ja sõjawäe-lihride filmad awas. Ja see on suur wõit revolutsionile.

Meie partei Ühendaw kongress, mis aprilli-kuul Stockholmis ära peeti, tunnistas ka, et Rw. walimisi boikotteerima ei oleks pidanud, ja otustas, et neis kohtades, kus walimisi weel pole olnud, walimistest waja on ofa wõtta, nii kui Kaukasias.

Nii on lugu kadunud Riigivolikoguga. Walitus tõotab uue Riigivolikogu 20. weebruariks 1907. kokku kutsuda. Wõimalik on, et ta seda ei täida, wõimalik aga ka, et siiski täidab. Olgu kudas tahes, esimene kogu andis meile ja ka terwele rahwale palju õpetusi. Näituseks on igatahes loota, et teisi R. kogusse enam Tõnissoni ja tema sabarakkude, Lubi ja Rütli, taolised isandad ei pease, — rahwas tunneb nüüd juba nende hindu ja saab suurema ettemaatusega walima. Teiseks teame meie, kudas meie, tööliste-partei, endid Rw. vastu üles pidama peame.

Peaasi aga, mida meie alati meeles peame pidama, ja laiale kandma, on see, et „kirjutatud konstitutsionit kokkuseadmine hoopis kerge asi on, see asi tuleb kõige wäimaks ja kui tarwis on, siis võib seda kolme päewa jooksul walimis-kirjutada.“ (Kasfalle „Mis on konstitutsion“, lkt. 26). Kõige pealt on waja wõim tsuari walituse käest wälja kiskuda.

(Lõpp.)

Andrei.

Wõni sõna proegusest seijukorrast.

Õgaretud rahu, mida walitus riigivolikogu laiailijamisega wõita tahtis, jäi tulemata. Ühel pool seisab werest iganenud bürokraatia, teisel pool — rahwas oma maa ja wabaduse püüdmisega. Rahust pole juttugi.

Kolmekuulise hirmuõõja järele, mis armuta tapmistes, peksmistes, süüta inimeste wangistustes ja wäljasaatimistes ning sõjawälja-kohtute werises tegemuses ennast awaldas, on meie timukaline walitus sellesama ähwardawa awause äärele liginenud, kus ta kord kuulikan-gelase Trepowi ning „konstitutsionalisti“ Witte ajalgi seijis. Meil ei ole duumat, meil ei ole usaldust walituse vastu ei kodus ega wäljamaal... Ja mis peaa — meil pundub... raha.

Talupoegade märsud lõdmawad uue jõuga, tööliste keskel walitseb rahutus. Wõimimehed ei tea, mis wälja mõelda: piigid kuulidega ei aita. Ja jälle sirutab walitus, nagu uppuja, oma käe wiimase abinõu poole. Ja see wiimane abinõu seisab uue riigivolikogu kokkukutsumises.

Juba on käff antud walijate nimekirja kokku seada, mis näitab, et ka walimised enam kangel pole.

Ja nüüd, proletarlased, kerlib meie ette suur käsimus: kudas tuleb walimistel üles astuda ja kudas peame meie neid walimisi oma klassi ning revolutsioni kasuks tarwitama?

Õseenesest arusaadaw on, et niisugune õigufeta saadikutokogu, nagu meie duuma on, wõitlewale rahwale weel midagi anda ei suuda. Kuid raskets sõjariistaks ja wägewaks wõitluse abinõuks põlab ta küll. Meie saamegi teda sellesks tarwitama, et riüstawale rööw-walitusele lõppu teha.

Kas walida, wõi mitte, — selles asjas ei ole enam mõtete lahkiminekut. Kõik tunnistanwad ühehealeliselt: w a l i m a p e a b. Ka hiljutine senati „seletus“, mis

viimaseidki seaduse riismeid katjub ära röövida*), ei anna meile põhjust boikoteerimiseks. Selgusele tuleb ainult selles jõuda, — kuidas ja mis tarwis walida.

Et vastus ainult sõnakõlinalaks ei jääks, selleks waatame kõik need järgulised astmed, mis töölise-klassil walimiste algusest peale kuni riigivolikogu istumiseni üle tuleb elada, lähidalt läbi.

Juba nüüd on kõik tagurliised ja mustasajalised parteid oma tegewust alganud. Nad koostawad oma proklamatsioonid, seletawad oma „programmi“ ja peawad koosolekuid; ühe sõnaga, nad teewad oma inetut kihutuse-tööd, külwawad oma mustasajalisi waateid ja organiserewad oma mustasajalisi jõudusid.

Ka nõndanimetatud „parajusmeelsed“ — kadetid**), „demokratliste paranduste nõudjad“ jne. — on juba päewawalgele roninud. Peale selle lasewad weel „17. oktobri mehed“, meie Balti „nella“ rüütliid ja teised näruning tagurliuse-politiiserid oma healt kuulda. Nagu prügi tormilise mere põhjast, ilmuwad kõik need riismed walimiste mõjul ilma ette. Juimesed, kes ialgi rasket tööd pole teinud, kes oma päewasid ei wabrikus ega ka põllu peal pole mööda saatnud, astuwad nüüd rahwa ette, ja tahawad, et töölised talupoegadega oma healed. nende parteide kasuks annakswad. Ise nad pole ialgi ägawal rahwal ligi seisnud, ega tunne seda rahwast.

Meie, proletarlasted, astume korraldatud jõududega nende kodanliste parteide vastu, kuid see ei keela meid weel ka kõige tagurlistematelt elementidelt eesküja wõtta. Koguni wastupidi: ka meie peame walimisi selleks tarwitama, et oma waateid laiali laotada ja oma wõitlusriidajid organiseerida. Kõike seda tegewust, mis walimistega awaneb, tuleb selleks tarwitada, et oma programmi ja töölise-klassi nõudmisi laialistele rahwakihtidele selgitada. Tarwis on arusaamata hulladele, kes walimiste ajal iga elawat sõna terawalt tahele panewad, töölise-klassi rewolutsionilisi ülesandeid selgitada ja nende klassifajudest arusaamist kaswatada. Kõiki walimiste-koosolekuid, kõiki programmide ja üleskutsede tuleb selleks tarwitada, et näidata, mispoolest töölise-partei teistest parteidest lahku läheb ja misugused isearalised tulud töölistel kaitseda on. Näidaku walimised töölisele, et kõik kodanlikud parteid töölise vastu on, purjutagu nad kas kui ilusa lipu all. Näidaku walimised suurtele kihtidele nende politikaalset orjast ja majanduslist wiletsust. Sarnase walguse all selgib ka sots.-dem. partei siju ning alus.

Seda kihutusetööd on walimiste ajal seda kergem teha, et kõik parteid oma programmidega wälja tulewad. Muul ajal ei pane töölised neid täheleegi ega püüa nende siju sisse tungida. Aga siis tuleb tarwidus otsekohese elus, tegeelikult neid läbi kaaluda. Siis selgub nende kõlbmatu ja kaswab töölise klassi iseteadwus.

Kuid see pole kõik. Töölise-klassil on oma isearalised kasud kaitseda ja nende kasude pärast peab ta iseseiswaks politikaalseteks jooks ühinema. Misugusel tähtsal korral, nagu riigivolikogu walimised on, tuleb töölisel iseseiswalt ja kõigist teistest politikaalistest parteidest lahus wälja astuda.

Iga arusaaja töölise kohus on walimiste ajal selles tööd teha, et võimalikult palju healeid oma parteile wõita. Tarwis on tagurliste ja mustasajaliste jõudude hing kinni suruda ja parajusmeelsete jalgealust kõigutada.

Mitte üksi wabriku-walimistel ei tule oma seltsimehi läbi wiia, waid ka üleüldistel linna-walimistel peame me töölise-partei kandidatsid üles seadma ja neid läbi wiia katsuma. Tarwis on, et terve seltskond töölise-klassi wägewust ja ühtehoidmist näeks. Kurwastada tuleks, kui töölised ise oma asja ei õhutaks ja oma kasude kaitsse riigivolikogus wastaste kätte usaldaks.

Misugune nähtus kui see, mis meil minewastel walimistel imsiiks tuli, kus ainult „saksad“ ja „eeslased“ wahel wahet tehti, — misugune nähtus on häbiiks töölise-klassile. Ta räägib arusaamise puudusest ning politikaalsetest kelmusest. Seltsimehed, sarnane inetu eksitus ei tohi uuesti ette tulla! Kui töölised korraldatud jõududega walimistele ilmuwad, siis on nendel lootust oma kandidatsid nii mitmeski kohas läbi wiia.

Seltsimehed! Aeg ei wota; juba praegu peawad eeltööd algama. Otsige walijad üles, organiseerige neid

ringidesse, tutwustage neid töölise-partei programmita ja pidage nõuu walimiste üle. Otsige ka misugused us-tawad seltsimehed üles, keda kandidatideks seada wõime.

Viimaseid saab wägiwalla-walitsuse wõim igapidi tagasiwõtma, kuid sellest ei wõi loolida. Peab võimalikult misuguseid mehi wälja otsima, kes mitte üksi walijameesteks ei kõlba, waid ka duumasse kohased on. Kui walitsus sarnasel korral ka kõik oma rõhumise aparadi kättema paneb, ei suuda ta meid ometigi ära wõita.

Misuguste kodanliste parteidega töölised walimiste asjus ühineda wõiwad ja kas ühinemine üleüldse kasulik on, sellest räägime ehk järgmine kord. Nüüd tähendame ainult mõddaminnes, et selles asjas kohalised olud mõelduandwad on, kuid ialgi ei wõi ühinemine ühise programmi wäljatöötamise mõttes sündida: teda tuleb ainult seal tarwitada, kus see walimisteks otsekoheselt kasulik on.

Töölise-klassil on Wenemaal kaks suurt ülesannet: 1) peab ta rewolutsionilist käigust ennast tugewaks politikaalseteks parteideks kaswatama, et nii oma nõudmiste eest seista; 2) peab ta rewolutsionilist käiku kiirustama, mis selle läbi võimalik on, et ta kodanlikke parteid ilka karedamaid nõudmisi, kuni asutawa kogu tekkufu sumiseni, sunnib ette panema.

Kui meie nüüd neid ülesandeid meeles peame ja omaks tunnistame, siis on iseenesest juba arusaadaw, mis meie saadikud riigivolikogus tegema peawad. Muudugi tuleb nendel jälle iseseisew sots.-dem. fraktsion (osakond) asutada. Teisiti on wõimata. Juba esimese duuma tegewus näitab, et mitmesuguste elementide ühtlõimmine kammagile poolele kasu ei too. Töölise saadikud näituseks oliwad sunnitud töögrupeid wälja astuma: ainult nii wõiswad nad iseseiswalt ora klassi-politikat ajada. Kuid see ei tähenda weel, et ajutine ühendus ajutiste ühiste kasude kaitsmiseks wõimata on.

Iga kord, kui töölised wõitawad kinnimused duumasse arutusele tulewad, peab sots.-dem. osakond töölise nõudmiste eest seisma (nagu sots.-dem. 1897. jne.). Iga kord, kui ühest ehk teisest poolt töölise klassi ühendada tahetakse, peawad tööl. riigivolikogu saadikud selle vastu kõige karedamalt protesteerima... ja see protest kõlab üle terve riigi ja kõlab iga proletarlaste kõrwadest. Ainult töölise omad saadikud wõiwad seda teha, teistel ei seisa asi südame ligidal.

Ka oma teist üles annet ei saa töölise duuma osakond ära unustada: oma mõjuga saab ta teisi oppositsionilisi jõudusid tagant löökima ja ligistab nii rewolutsionilist wõitu. Tema kohus käseb teda terve rahwa wõitluse resoltas seista.

Töölise erakond peab oma mõjuwale ülesastumiseega kõiki teisi parteid elawamale tegewusele aratama ja wahetkordade walitsuse ning duuma wahel ilka terawamaks ajama, et sedawiisi ägedat wõitlust wõidurikkale lõpule wiia.

Kuid ei tohi ära unustada, et sellel taktikal ainult siis soowitaw tagajärg saab olema, kui laialised hulgad oma saadikuid toetawad. Walijate ning walitute wahel peab kindel side olema, — ja seda sidet tuleb juba walides walmistada.

Kui töölised ainult ei wali, waid ka walimise mõtte ning siju sisse tungiwad, — siis ja ainult siis saab töölise-osakonna iga samm terve Wenemaa proletariadi sammuks olema.

Walitsuse prowokatoriline nina tunneb juba haistust ära, et duumasse tema wastalised wõimud saawad tungima ja sellepärast on kõik hirmu-abindud platfi toodud, kuid kas suudab see meid tagasi kohutada? Ei! Wenemaa proletariat saab näitama, et tema ka nüüdki — nagu enne kõigi teiste rewolutsioniliste sammude juures — mõjukalt oskab wälja astuda. Ta saab oma kandidate eest seisma.

Wõib ju olla, seltsimehed, et politikaalsetel suur-rusikatel ja wägiwalla-walitsuse pressiwal jõnul korda läheb meie saadikute eest teed kinni sulguda, kuid ka siiski pole meie midagi kaotanud: suur organiseeriw ja arataw walimisetöö kannab wilja. Ta walmistab isewalitsuslikele bürokraatiale hana kaewajaid...
Rr.

Mis liberalid töölise-klassile õpetawad.

Seltsimehed! Te mäletate kõik kewadisi Riigivolikogu walimisi. Te mäletate, kuidas wabameelsed herrased

*) Nimetatud seletuse siin, sejab peajasialiselt selles, et töölised enam waranduslike määra järele walida ei wõi. See töölise, kes wabrikus healedigus on, ei wõi mujal walida.

**) Kadettide hulla loeb ennast ka „Edu-erakond“, kuid teepoolest sejab ta laugel paremal pool.

adwokadid ja kirjanikud selajal häkitselt rahwameesteks muutuivad. Te mäletate, kudas nad „rahwa asjale“ waimustatult truudust wanduivad. „Meie wõitlemine“, „meie isikufiline wabaduse wälja“ jne. Hm! Selsamal ajal saadeti kasakate saatel Toompea türmist teisi wõitlejaid raudteele, mis neid kaugele Siberi laantesse wiis. Need teised wõitlejad oliwad teile, seltsimehed, wist küll wähe rohkem tuttawad, kui herrad Luigad, Järwed, Poskad ja teised neiksinatšiteist! Need esimesi nägime alati wõitluse filmapildudel oma ridades, teisi aga — ainult walimise-koosolekutel.

Nii on lugu dieti alati. Alati tulewad wabameelsed herrased walimiste ajal tööstisklassi juurde palju-töotawate lubaduste ja truuduse-wannetega. Hra Poska töötas kõigest omast waimust ja wäest R-wolikogus tööstisklassi kasujid kaitseda, ainult ta ei tundwat neid, seletagu tööstise walijamehed temale, mis suguseid tööstise kasud on, tema wõtta koha nende kaitsmise oma peale. Ehitne küll! Hra Poska en läbi ja läbi adwokad. Ta armab ka ühe klassi kasude kaitsmise niisama lihtsa olema, nagu mõne kohtuskäia kasude kaitsmise.

Ja me peame endi tööstise häbiks tunnistama, et me emast õnge andsime. Kõik mäletawad, kui meeletarheitwast arusaajad seltsimehed — sotsiaaldemokraatid — wabrikutes teiste, pimedamate, seltsimeestega wõitlema piduivad. Wäga ja wäga paljud oleks walmis olnud tööstisklassi kasude kaitsmise hra Poska kätt usaldama.

Elu selgitab ja õpetab! Nüüd on hra Poska meile oma tööstisklassi eest wõitlemist näidanud. Mitäh temale! Me räägime nimelt juhtumiseft linnawolikogus, kus töötä tööstise nõudmine arutusel oli. Seal andis hra Poska tööstisklassile mõnegi wäga tähtsa õpetuse. Öppige neid hästi tundma, seltsimehed, nad on järgmised:

1=ne õpetus: Sina ei pea mitte nõudma, waid paluma! Sest kui sa nõuad, siis nimetatatakse sind häbemak's. (Meie omalt poolt tähendame, et see õpetus just kõige wrem ei ole: õpetajate, mõisnikkude ja wabrikantide poolt olemine seda kannis sagedaste kuumud).

2=ne õpetus: Sina pead ootama, mis rikaste majoomanikkude lauast maha langeb, sest nemad on linnawolikogu sädamele hulga lähedamal. Eitaks nemad-siis, wõib olla, ka sina!

3=as õpetus: Mis te niipalju nõuate, pole teil n'a palju wigagi! Aidake iseennast!

Tänu teile, hra Poska! Tõie aga, seltsimehed, pidage hästi mees, mis liberalid tööstisklassile õpetawad. Kui järgmiste walimiste ajal jälle liberalid Teie juurde tulewad, siis küsige, kas nad ka R-w. niisama tööstise kasujid saawad kaitsma, nagu Tallinna linnawolikogus!
Andrei.

Sotsiaaldemokraatia töötused ja lubadused.

Kui palju pole Edu-erakonna mehed nendega sehwitteinud! Kui palju aga sots.-dem. lubanud ei olla, kuid niipea, kui sõjaseadus tuli, panuud need lubajad plehku! Et wiimane wale on, see Edu-erakonnale peawalu ei tee. Ta teab küll, et Tallinnas, näit., terwe kewade alatasa sotsiaaldemokraatlasti kinni püüti ja türmidesse seestama pandi. Tähendab, nad ei putkanud kuhugi, kartmatalt jääwad nad lahingiplatfile. Mis sellest! Waletada ja laimata en kord juba Edu-erakonna monopol.

Mis aga lubamistesse ja tõotustesse puutub, siis ei luba ega töota sots.-dem. kunagi midagi. Ta kutsub kõiki rahwa õnne ja wabaduse eest wõitlema. Ta ütleb: tsaariwalitsus lubab sulle kõike, mis sa aga soowid, kui sa ainult wõitluse seisma jätad. Siis on tal aega kõiki oma lubadusi ära süüa. Ta ütleb: wõitle täielise wabaduse eest, wõitle selle eest, et wõim tsaariwalitsuse rööwtsalga käest wälja saaks kistud, wõitle senini, kuni wõim su enese käes pole, sest seni on kõik wabadused ainult paberi peal. Ta ütleb: ära usu neid, kes sulle soowitawad kätte saaduga rahule jääda, sest mis sa saanud oled, on ainult isufad lubadused, mis warsti ära unustati.

Kes aga kõike lubab ja töotab, ilma et midagi täidaks, on tsaariwalitsus ja need, kes rahwale soowitawad rahule jääda ja ise kõik kätte muretseda, on tsaariwalitsus ja kõik kodanikked erakonnad, nende seas — Edu-erakond. Kes rääkis Riigivolikogusse sõites, et tema kõik rahwale toob, mis tarwis. See oli Jaan Tõnisson, Edu-erakonna peamees. Mis on ta oma lubadustest täitnud, mida wõibki ta neist, isewalitsuse ees alandlikult

küürutades täita? Ei midagi!

Kas wõid sa, rahwas, niisuguseid politikalisi lobisejaid uskuda? Kas tahad nende kätte oma saatuse usaldada? Nemad lubawad, aga ei täida! Sotsiaaldemokraatia ei luba midagi, waid kutsub kõiki wõitlusele rahwa õnne ja elamise-wõimaluse eest. See on ainuke tee.
Andrei.

Lugejatele.

1. Käesolew nummer wiibis kauemaks, kui ette tähendatud, sest et arukorralised tööd, nagu lendehtede trükkimine 16. okt. ja nekrutidele, trükkoja kinni pidamisewad.

2. Wiimaste kinniwõtmiste ja läbiotsimiste pärast, mis tegelasti mõneks päewaks wäga warjule surus, ja trükkojaga läbi käimist raskendas, sai trükkojas efektsombel Tallinna Komitee koosoleku protokoll lehte pandud, kuna see lehe tarwis ei olnud määratud. Seda palume lahkesti wabandada.

3. Järgmise numbril ilmumiseega tuleb arwatawasti jälle wiivituse, sest et walimise ettevalmistused arukorralisi tööid nõuawad, üleküüdit trükkojaga aga mis teistegi organisatsioonide tarwidusi wõiks täita, weel ei ole. Tallinna Komitee on aga walmis walimise-kuhtuse lehti lohase talu eest ka teistele organisatsioonidele saatma, kui soowitakse. Ülesandmistega palume rustata.

Üksikute numbril müüjad kaebawad, et lehe hinda wäga pikkamisi tasutakse. Meie juhime kõiki lugejate tähelepanemist selle peale, et sel wiisil meil edaspidi wõimata saab olema seda lehte wälja anda. Üks osa lehti läheb muudugi tasuta — politiksile, ja kui ka teise eest maksmine wiibib, siis lõpeb seninegi wälje aius. Koetagu laialisem ringkond, iga lugeja sellegagi ette wõtet, et ta pisufese hinna korralikult ära tasub.

5. Eigem lendeht walimiste üle ilmub lähematel päewadel.

Toimetuse ja talituse.

Teated.

16. oktobri pühitsemine läks Tallinnas hästi läbi. Wabrikutes läks streik hästi läbi (tähtmad teated ilmumise juba awalistes ajalehtedes). Ajalehted ei ilmunud ja paljud wäljeid töökodasid seisuwad. Jälle näitas kord rahwas, et ta 16. oktobri weriseid tegelasti ja nende ohwrisid unustanud ei ole.

— Arestid ja läbiotsimised. Awalikkudel lehtedel on kahetõdelt arakelatud wiimaste nädalate arestide ja läbiotsimiste üle teatada. Sellepärast teeme seda meie. Kinniwõtetute arw ei ole weel teada, räägitakse, et neid ligi kakskümmend olla. Läbiotsimisi aga oli mitmewõrra rohkem ja kestawad edasi. Shandarmid jooksewad ümber nagu pöörased. Midagi tähtsat pole nad siiski kätte saanud. Kuulu järele on ka Narwas sissekukkumisi olnud. Lähemad teated puuduwad.

— Spionid. Hoiatame kõiki Rapla wallakirjutaja Rosenbladi eest, kes politsei sala-uuskuri ametit peab.

Toimetuse palub ka mujalt äraandjate ja salanusskurite üle „Sotsiaaldemokraatia“ toimetusele teateid saata. — me saame neid endi lehes awalikku häbi posti tõmbama.

W. S.-d. T. P. Tallinna Komitee koosolek
15. oktobril 1906.

Enne päewakorra ülesseadumist wõetaks minewa koosoleku otsuse põhjal 16. okt. kätinus arutusel. Dwigatelli wabrikukom. asemil awalik w.ä. nimel esimesel koosolekul tehtud otsuse pärast protesti. Ei pruugi sellega rehkendada, et wähest mõned pimedamad wabrikud streikima ei saa, — nad pole kunagi streikinud. Kaotada selle streigiga pole ka midagi. Meie ei suudagi streiki tagasi hoida, ta tuleb iseenesest. Wõlta w.ä. asemil awalik w.ä. nimel protesti. Meie ei pea oma sammusid mitte mustasajalist arwamise järele seadma. Seltj. A.: kaotada selle streigiga on niipalju, et iga meeleanalduse-streik tuimastid elementisid meie wastu waenuliseks teeb. Kasu sellest strei-

gilt oleks ainult siis olema, kui ta mõjurikas, suurepäraline saaks. Selleks aga on lootust vähe. Mis tarvis siis õige streikida? Meie ei ole „Wirulane“, mis alatasta nutab, vaid tõsine poliitiline partei, meie ei pühitse pühafid mitte pühade eneste pärast, vaid jaks, et neist asjale kasu tuua. Selts. S.: Mitte-streikimisega kaotaks meie suure osa väike- ja keskklasside lugupidamisest. Selts. M.: Ka keskkomitee soovitab igajuguseid laiade hullkade protestiavalduisi toime panna. Järgneb elav vaieldus. Healetamisel on kõik streigi poolt, peale ühe.

Seatakse järgmine päevaford kokku: 1) Riigivolik. valimised; 2) Nekrutide asi; 3) Konspiratsioon (mitte avaldatav); 4) Propagandistide kollegiumi ettepanekud; 5) Ühinemine; 6) Tööliste kongress; 7) Konferents.

1. R.-w. w a l i m i s e d. Eäbirääkimised ilma tähtsuset. 2. Nekrutide asi. Ka tähtsuset läbirääkimised. Selts. P. annab nekrutide ringide üle aru. 3. Ei ole avaldatav. 4. Propagandistide kollegiumi ettepanekud. Prop. koll. arutab oma viimasele koosolekul propaganda ja agitatsiooni ülevõidust korraldust. Senini on püüdnud omud terwet organisatsiooni ringidesse ära mahutada, nii et kõigi organiseeritud liikmetega riigidena koos käia. Üksford ammugi oli aeg, kus see võimalik oli, nüüd aga on, wõi vähemalt püüab meie partei laiade hullkade partei olla, ja praegu on terwet parteid ringidesse mahutada lihtsalt võimata; kusagil ega kunagi ei tule sest midagi välja, — kõige paremal korral läib ring 2-3 forda koos, herilisel — üks ford. Kui me selle poole püüaks, et terwet parteid ringidesse mahutada, mis ühes propagandisti ehk agitatoriga koos käivad, siis ei saaks me talgi organisatsiooni laiendada, — nii palju propagandistid pole kusagil võtta. Propagandisti tegewus nõuab sügawat ettevalmistust ja nad ei kaswa mitte mõne kuu jooksul välja. Sellepärast kehtib meie ette ülesanne üksford kindlasti ringide sisseenuga jumalaga jätta. Selle asemel, et wiletsaid kätteid teha kõigi partei ringidega koos käia, oleks hulga kasulikum väike arvu filmapaiswamate isikutega koos käia, et nendega põhjalikumalt meie õpetust läbi võtta, ja nii tööliste seast juhtiwat osa välja kaswatada. Need oleks siis kõrgemad ringid ehk eneseharimise ringid. Mis saaks siis nende partei liikmetega, kes väljapoole eneseharimise ringidest jääks? Kas ei püüdnud nad siis partei küljest ära, sest nad ei tunneta wast sugugi et nad partei liikmed on? Kudas saab siis parteid laiendada? Nende küsimuste peale wastab pr. koll., et kõiki liikmeid waja on tegewusse panna, sest ainult tegewus hoiab organisatsiooni kõige paremini koos ja toob uusi liikmeid juurde. Juba kirjanduse laialtlaotamine on ühendawaks elemendiks. Teiseks on täielisel teadaandmisel organisatsiooni tegewuse üle niisama jagune tähendus; selles mõttes on komitee koosolekute protokollide trükkimine tarwilik. Kolmandaks ühendawaks elemendiks on ajaleht. Siis oleks, edasi, isearanis walimiste pärast tarwilik terwet organisatsioon wõitluse-forda seada, igale w.-f. le linna esia kätte anda, milles selle wabriku organiseeritud mehed 1) kõige laiemates elanikkude kihtides lehtesid laiale laotawad ja 2) kõiki wõõri walimiste ajal (ja kõigi walijaastumiste fordadel) selleks tarwilisi tööid teewad, teateid nuretsewad jne. Nii saaks kõik tegewusse ristud. Eäbidast kokku mõttes: kõigi organiseeritud meeste wõitluse-forrasse ja tegewusse panemine, ringides agiterimise ja propagandeerimise äraaotamine, kõrgemate ringide asutamine. — Selts. M.: Ülevõidust tuleb tõesti selle plaaniiga nõus olla, ainult untesse, tarkawatesse ringidesse peaks ifka propagandistid saatma, et neid partei waimlise jõuga tustustada ja lähemalt partei külge kaita. Kui mitte wõhem, siis üksainus fordki saata.

Selle täiendusega wõetakse ettepanek wastu. Teine ettepanek: Wene seltsimehed jäewad praegu ifka enam ehk vähem kahe silma wahel, sest et keegi nende seas wastutawalt tööd ei tee. Näituseks ei hoolitse keegi sellega eest, et kõik meie lehed ka Wene keeles ilmuis. Ja omeli oleks tegewus weneleste seas palju kergem — riikliku kirjanduse tõttu. Sellepärast on waja tehnikaliste ja agitatsiooniliste wajuaduste pärast tehnikaline Wene grupe asutada. Ettepanek wõetakse wastu.

5) Ü h i n e m i n e. Selts. U. annab aru ühendawast organisatsioonist: wiimane oli neil päewil koos. Teatati, et meie partei Siffi ja Johanson w.-f. ühinemise wastu ei tulla. Ei tahetawat, näit., uut ühist w.-kom. walida. Selts. U. paneb ette, neile w.-komiteedele meelde tuletada, et nad kohustatud on ühinemist läbi wiima. Ühendaw organif. loodab tulewa nädala lõpul uut linna-

komiteed kokku kutsuda wõima. 6) Tööliste kongress — lükatakse ajapundusel edasi. 7) Konferents — ka ei arutata.

17. okt. 1905. — 17. okt. 1906.

Alasia täis kirjuid ja teerulisi sündmusi, tähtjas, unustamata aasta Wenemaa Suurest Revolutsioonist. Kui palju pole su kohta ekfiarwamisi ja laimudusi awaldatud, kui vähe on neid, kes just dieti aru on saanud.

Nutune „Säde“, see wabameelne-sotsialistlik-wäikekodanlik jne. „Säde“ (kes jõuaks küll kõiki neid üles lugeda, kelle jaoks „Sädeme“ heldele südames pisarat tagawaraks poleks!), ja „tõsiste Wene inimese“ „Keweltstija Iswestija“ — ühe sõnaga kõik kodanlikud lehed ajawad selle revolutsiooni aasta kohta ühte ja sedasama joru: „rahwa-õiguste ja wabaduste nõudjate hull ei märganud igas asjas ja igas kohas ka mitte õiget mõtetu pidada, õiget takti tunda“ („Säde“ 17. okt. 1906). Waat sellepärast alanud detsembri-kuu kontrrewolutsion, ristifõda revolutsiooni wastu, et wabaduse-wõitlejad „õiget mõtetu pidada“ pole osanud! Og seda kodanlikku waimunüridust! Just nagu sünniks ajaloolised sündmused juhtumise kombel! Waat, oleks „juh“id“ vähem karedad olnud, asi oleks teistiti olnud!

Kui sageasti ja kui palju pole niimisi arutanud! Ja omeli pole midagi ekslikumat, kui see mõte! Näidise ei tohi kunagi need, kes wana korra kukutamise peale välja lähewad, oma nõudmisi ise karpida, oma nõudmistele minimummiga (kõige alama määraga) välja minna, waid peawad alati oma nõudmistele maksimumi (kõige kõrgemat määrat) kätte saada püüdnud*). Sest mida enam juba me ise oma nõudmisi wähenäme, seda kergem on meie wastastel neid wähenäda. Tapselikud oleks need töölistel, kes streigi korral nii vähe nõuaks, et wabrikant arwatavasti seda wõiks täita: ka sellest wäikest nõudmistest täidaks wabrikant ainult ühe wäikeste osakeste. Me peame alati endi maksimum-nõudmisi laiade hullkade sekka käiwama, neile koduseks teha püüdnud. Toeme ühe näituse. 1904. aasta sügisel oliwad Wenemaal ainult sotsialdemokraatlikud tööliste-parteid need, kes ülevõiduse jne. walimiseõiguste mõtte poolt olwad. Kõik praegused wabameelised, praeguste kadettide sad — Eduerakonnast, kes käte ja jalgaodega selle „sotsialkaraatejate unistuse“ wastu wõitles, rääkimata, — ingesiwad seda nõuet „enneaegseks“, „unisuseks“ jne. Oieks sots.-dem. seda uskuma hakanud ja selle mõtte maha jätanud, kas oleks sest wabadusele, rahwa asjale kasu olnud? Ainult kahjul! Ülevõiduse healeõiguse mõte ei oleks rahwahulkadele kodune olnud, me oleks ülevõiduse healeõiguse teostegemisest märkka kergemal olnud, kui nüüd.

Mitte nõudmistele karedus pole süüdi selles, et detsembri-kuuil „wabadus“ kadus. Poleks rahwa wabaduse eelwägi, tööliste-klass, nii kangelaslikult edasi sammunud, poleks tööliste-klass nii „karedasti“ wäljakistud lahedust kaitsnud; „wabadus“ poleks wast ühte päewagi kestnud. Ainult tööliste-klass oma karedate nõuetega oli kaitsewalliks, mis rahwast nii kama walitsuse ülbete pealetungimiste eest kaitses, kõigidele klassidele niisama wõimalust andis wabadust maitseada, kuni ta jõud rauges. Süüdi pole mitte revolutsionilif tööliste-klass oma karedate nõudmistega, waid need, kes peale 17. okt. revolutsiooni maha jättiwad, tööliste-klassi lahingu-platfõile ühinda jättiwad, süüdi on kodaniku-klass. Nemad on selles kontrrewolutsionis süüdi, õhaku nad nüüd wõi must-tuhat forda „oh millal omeli ford õiguse- ja tõewalgus meie wõimumeeste südamestesse lähaks!“ („Wirulane“, umbes 15.—20. mai numbrid). Jsewalitsust ei häwitata mitte ärdate õhkamistega, waid revolutsioniliku wõitlusega!

Julgesti edasi oma karedate nõudmistega, revolutsionilif tööliste-klass! Ei peasta suurühtid ja sõjawäljakohitud seda, keda ajalugu surmale on mõistnud. Pea saawad ka pimedad nägema, „et sinu tee ja sinu rada wiib õige sihile“.

Maha isewalitsus! Elagu Wenemaa Suur Revolutsion!

Andrei.

*) Muidugi räägime me ainult nende nõuete maksimumist, mis jellekonnas olewate jõudude wahelkorade juures läbiviidawad on. Aruandaw, et me selle nõuete maksimumi all praegu sotsialismust ei mõtle, sest praeguste jõudude wahelkorade juures pole ta kättesaadaw.